

АНОТАЦІЯ

В Україні найважливішою зерною культурою є пшениця, посіви якої займають 43% посівних площ. Вірусні хвороби злакових культур становлять серйозну небезпеку знижуючи урожайність та погіршуючи якість зерна. Особливе епідеміологічне значення мають віруси, що здатні до насінневої передачі, оскільки насіннева інфекція є основним джерелом цих вірусів і утворює відправну точку для ініціювання хвороби в посівах.

Наявність в агроценозах України вірусів здатних до насінневої передачі, зокрема, вірусу смугастої мозаїки пшениці та вірусу штрихуватої мозаїки ячменю, у 2018-2019 рр. підтверджено за допомогою візуального обстеження, імунохімічного тестування зразків рослин та електронномікроскопічних досліджень. Продемонстроване - значне поширення вірусу смугастої мозаїки пшениці і значну частку уражених ним рослин (87,5 – 93- %). Тестування насіння 6 сортів пшениці, у яких попередньо було виявлено вірус штрихуватої мозаїки ячменю, показало контамінацію окремих сортів. Ступінь контамінації насіння сортів пшениці даним вірусом становив 7 – 33%.

Для виконання роботи були використані такі методи як візуальна діагностика вірусних хвороб, імуноферментний аналіз, електронна мікроскопія та полімеразна ланцюгова реакція.

В результаті проведеної роботи розроблені олігонуклеотидні проби та адаптовані методики молекулярної діагностики вірусів пшениці, що здатні до насінневої передачі. Використовуючи молекулярно-біологічні методи досліджень, створені бібліотеки кДНК субгеномних послідовностей вірусу смугастої мозаїки пшениці та вірусу штрихуватої мозаїки ячменю для подальшого філогенетичного аналізу.

Кваліфікаційна робота викладена на 45 сторінках та проілюстрована 13 рисунками. Список використаних джерел включає 47 робіт.

Ключові слова: вірус штрихуватої мозаїки ячменю, вірус смугастої мозаїки пшениці, злакові, насіння, ІФА, ПЛР.